

Riksdagens svar RSV 146/2016 rd — RP 40/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om marknadskontrollen av vissa produkter

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om marknadskontrollen av vissa produkter (RP 40/2016 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Ekonomiutskottet (EkUB 19/2016 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (/), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (/), lagen om tryckbärande anordningar (/), elsäkerhetslagen (/) och lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (/), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

Lagen tillämpas dessutom på sådana åtgärder av kontrollmyndigheterna som gäller produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 mom. och som avses i artiklarna

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

27—29 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *NLF-förordningen*, om inte något annat föreskrivs i de nämnda lagarna.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tillhandahållande på marknaden* varje leverans av en produkt för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med affärsverksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,

2) *anmält organ* ett organ som utsetts av en av Europeiska unionens medlemsstater och som anmälts till Europeiska kommissionen och som är behörig att utföra bedömningar av överensstämmelse,

3) *marknadskontroll* den verksamhet enligt artikel 2.17 i NLF-förordningen som myndigheterna bedriver för att säkerställa att produkterna överensstämmer med kraven,

4) *tillbakadragande* åtgärder för att förhindra att en produkt i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden,

5) *utsläppande på marknaden* tillhandahållande av en produkt för första gången på unionsmarknaden,

6) *återkallelse* varje åtgärd för att dra tillbaka en produkt som redan finns på marknaden eller hos slutanvändaren eller åtgärd för att få produkten att överensstämma med kraven,

7) *produkt som utgör en risk* en produkt som kan inverka negativt på människors hälsa och säkerhet i allmänhet, och på den allmänna säkerheten samt på andra allmänna intressen i en omfattning som går utöver vad som anses rimligt och godtagbart under normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden för den berörda produkten, inklusive användningstid och, i förekommande fall, krav som gäller produktens ibruktagande, installation och behov av underhåll,

8) *riskbedömning* identifiering av verkningar samt bestämmande av riskernas omfattning och bedömning av deras betydelse,

9) *ekonomisk aktör* ekonomiska aktörer enligt de lagar som nämns i 1 § 1 mom.,

10) *yttre gränskontroll* kontroller som Tullen gör i de situationer som avses i artiklarna 27—29 i NLF-förordningen på produkter som släpps ut på Europeiska unionens marknad,

11) *produkt som inte överensstämmer med kraven* produkter som inte uppfyller de krav som anges för dem i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.,

12) *allvarlig risk* sådana situationer som orsakar risker som kräver ett snabbt ingripande och snabb uppföljning, också i de fall där följdverkningarna inte är omedelbara.

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

2 kap.

Ordnande av tillsynen

3 §

Den högsta styrningen av tillsynen

Den högsta styrningen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag handhas av arbets- och näringsministeriet.

4 §

Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag.

Tullen är den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artiklarna 27—29 i NLF-förordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § och föreläggandet om störning enligt 25 § iakttas vid den yttre gränsen.

5 §

Samarbetsförfarandet vid kontrollen av produkter som förs in på unionens marknad

Bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens och Tullens samarbetsförfarande och tidsfrister vid kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden finns i artiklarna 27—29 i NLF-förordningen och nedan i denna lag.

6 §

Skötseln av uppgifter och uppgifternas prioritetsordning

Marknadskontrollmyndigheten ska sköta sina uppgifter på ett så effektivt och utifrån en riskbedömning så ändamålsenligt sätt som möjligt. Om omständigheterna det fordrar ska en prioritering av uppgifterna göras.

7 §

Kontrollplan

För marknadskontrollen av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 § 1 mom. ska marknadskontrollmyndigheten göra upp en kontrollplan där bestämmelserna i artikel 18.5 i NLF-förordningen ska beaktas.

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

3 kap.

Tillsynsåtgärder

8 §

Myndighetens rätt att få information av ekonomiska aktörer

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har rätt att av en ekonomisk aktör få sådan information som är nödvändig för att utföra kontroller. Rätten att få information gäller även sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen och som är sekretessbelagda på grund av att de gäller enskild affärsverksamhet eller yrkesutövning eller en enskild persons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller annars är sekretessbelagda med stöd av lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999) när de innehas av en myndighet.

9 §

Rätt att företa inspektioner

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har med tanke på kontrollen rätt att få tillträde till alla lokaler där det bedrivs sådan verksamhet som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom. eller där det förvaras uppgifter som är betydelsefulla för kontrollen, och utföra sådana inspektioner som behövs för kontrollen. Inspektioner får emellertid inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektionerna följs bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

I fråga om marknadskontrollmyndighetens rätt att utsträcka inspektionen till utrymmen som används för boende av permanent natur föreskrivs vid behov särskilt i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

10 §

Rätt att ta produkter för undersökning

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har rätt att ta produkter för undersökning, om det behövs för kontrollen av att produkterna överensstämmer med kraven. Vad som i denna paragraf föreskrivs om produkter tillämpas också på prover eller delar av dem som tas från produkter.

Marknadskontrollmyndigheten ska på yrkande från en ekonomisk aktör ersätta en produkt som avses i 1 mom. enligt gängse pris, förutsatt att det inte framgår att produkten inte överensstämmer med kraven. Om Tullen tar ut avgift för tagande av prov för undersökning i enlighet med vad som föreskrivs särskilt, behöver marknadskontrollmyndigheten dock inte betala ersättning för provet.

Om en produkt inte överensstämmer med kraven, och bristen på överensstämmelse är betydande, kan marknadskontrollmyndigheten ålägga den ekonomiska aktören att ersätta kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av produkten. Ersättningen är direkt utsökningsbar. Bestämmelser om indrivning av avgiften finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

11 §

Rätt att få information av andra myndigheter och använda prover som tagits av andra

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information, rätt att lämna ut information som är nödvändig för kontrollen till varandra och att av andra tillsynsmyndigheter få sådan information.

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållandet av information, rätt att använda prover eller produkter som inhämtats av någon annan för sådana undersökningar som behövs för kontrollen.

12 §

Rätt att få information av anmält organ

Marknadskontrollmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att av ett anmält organ få sådan information som är nödvändig för kontrollen.

13 §

Rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter

Marknadskontrollmyndigheten får, oberoende av sekretessbestämmelserna, lämna ut sådan information som den fått vid kontrollen och som gäller en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden

1) till åklagaren för åtalsprövning och till polisen och andra förundersökningsmyndigheter för förebyggande eller utredning av brott,

2) till räddningsmyndigheterna samt till arbetarskydds-, miljöskydds-, konsumentskydds- och polismyndigheterna eller andra marknadskontrollmyndigheter som utövar tillsyn över produktlagstiftningen, om utlämnandet av information är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter eller när dessa utövar tillsyn enligt lag,

3) till behöriga myndigheter i utlandet och till internationella organ, för fullgörande av förpliktelser som grundar sig på Europeiska unionens rättsakter eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

14 §

Anlitande av utomstående experter

Marknadskontrollmyndigheten har rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, testning och bedömning av en produkts överensstämmelse med kraven.

Utomstående experter får assistera marknadskontrollmyndigheten vid sådana inspektioner som avses i denna lag.

En utomstående expert ska ha sådan sakkännedom och kompetens som uppgifterna kräver.

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

På en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

15 §

Handräckning av polisen

Polisen är skyldig att ge marknadskontrollmyndigheten handräckning för tillsynen över efterlevnaden och verkställigheten av denna lag och de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

Bestämmelser om handräckning av polisen finns i polislagen (872/2011).

16 §

Produkters överensstämmelse med kraven

En produkt anses överensstämma med kraven om den uppfyller de krav som anges i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

Trots att en produkt uppfyller de krav som anges i de lagar som nämns i 1 § 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten meddela förelägganden eller förbud enligt 17—22 §, om det visar sig att produkten trots det utgör en allvarlig risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

17 §

Åtgärdsföreläggande

Marknadskontrollmyndigheten kan förelägga en ekonomisk aktör att på det sätt som myndigheten bestämmer och inom en skälig tid som myndigheten sätter ut vidta korrigerande åtgärder för att se till att en produkt eller dokumentationen och informationen om produkten överensstämmer med kraven, om

1) produkten eller dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten, eller

2) produkten under normala och rimligen förutsebara användningsförhållanden kan medföra risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

18 §

Förbud

Marknadskontrollmyndigheten kan förbjuda en ekonomisk aktör att tillverka en produkt, släppa ut eller tillhandahålla den på marknaden eller på något annat sätt överlåta den, om

1) den ekonomiska aktören trots ett föreläggande enligt 17 § inte vidtar korrigerande åtgärder eller om ett föreläggande enligt 17 § inte kan anses vara tillräckligt,

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

2) produkten eller dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten och bristerna är allvarliga, eller om

3) produkten eller dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven och produkten under normala och rimligen förutsebara användningsförhållanden kan medföra risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

Marknadskontrollmyndigheten kan utöver förbudet enligt 1 mom. dessutom förelägga den ekonomiska aktören att dra tillbaka produkten från marknaden samt bestämma om andra åtgärder som behövs för att begränsa tillhandahållandet av produkten på marknaden.

19 §

Återkallelse

Marknadskontrollmyndigheten kan förelägga en ekonomisk aktör att från marknaden och av slutanvändaren återta en produkt som medför risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom. och i stället överlämna en motsvarande eller liknande produkt som överensstämmer med kraven eller att häva köpet, om ett sådant föreläggande som avses i 17 § eller ett sådant förbud eller föreläggande som avses i 18 § inte är tillräckligt.

Om ett föreläggande enligt 17 § eller ett förbud eller föreläggande enligt 18 § inte är tillräckligt och den bristande överensstämmelsen fortsätter trots föreläggandet eller förbudet kan ett föreläggande enligt 1 mom. meddelas också om dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten och bristerna är allvarliga.

Om det anses tillräckligt för att avvärja en risk som föranleds av en produkt som avses i 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten i stället för att återta en produkt som finns hos slutanvändaren förelägga den ekonomiska aktören att reparera eller låta reparera produkten så att den risk som föranleds av ett fel eller en brist i produktens konstruktion eller sammansättning eller av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om produkten avvärjs.

20 §

Bestämmelser som kompletterar förbudet och föreläggandena

En ekonomisk aktör ska inom en skälig tid som marknadskontrollmyndigheten bestämmer lämna myndigheten en redogörelse för hur ett sådant förbud eller föreläggande av myndigheten som avses i 17—19 eller 21—25 § punkten har fullföljts.

Marknadskontrollmyndigheten kan ålägga en ekonomisk aktör att säkerställa att behövliga åtgärder till följd av myndighetens föreläggande eller förbud enligt 1 mom. vidtas också i fråga om de produkter som aktören släppt ut på marknaden eller tillhandahållit på marknaden i andra medlemsstater i Europeiska unionen eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

21 §

Tillfälligt förbud

Om det är uppenbart att en produkt kan strida mot kraven eller att produkten under normala och rimligen förutsebara användningsförhållanden kan medföra risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten besluta att ett förbud som meddelas enligt 18 § 1 mom. ska vara tillfälligt för den tid saken utreds.

Det tillfälliga förbudet gäller tills marknadskontrollmyndigheten avgör saken slutgiltigt. Marknadskontrollmyndigheten ska avgöra saken skyndsamt.

22 §

Informationsföreläggande

Om marknadskontrollmyndigheten har meddelat ett föreläggande eller förbud enligt 17—21 eller 23—25 § eller om en produkt eller användningen av den är förknippad med risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom., får marknadskontrollmyndigheten ålägga en ekonomisk aktör att inom utsatt tid informera om saken på det sätt som myndigheten bestämmer. För att trygga användarnas säkerhet får marknadskontrollmyndigheten dessutom ålägga den ekonomiska aktören att ge slutanvändarna behövliga uppgifter och anvisningar.

Marknadskontrollmyndigheten får på den ekonomiska aktörens bekostnad informera om de omständigheter som avses i 1 mom., om aktören inte har iakttagit myndighetens informationsföreläggande eller om saken är brådskande och det är behövligt att informera om den på grund av risk för människors hälsa eller säkerhet.

23 §

Förbud mot export

Om en produkt inte överensstämmer med kraven och medför allvarlig risk för människors hälsa eller säkerhet, kan marknadskontrollmyndigheten förbjuda export av produkten eller transitering av produkten via Finland.

Marknadskontrollmyndigheten kan även besluta att ett förbud enligt 1 mom. ska vara tillfälligt tills saken har utretts, om det är uppenbart att produkten kan utgöra en omedelbar risk för människors hälsa eller säkerhet och risken inte kan avvärjas på något annat sätt. Det tillfälliga förbudet gäller tills marknadskontrollmyndigheten avgör saken slutgiltigt. Marknadskontrollmyndigheten ska avgöra saken skyndsamt.

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

24 §

Tvångsutförande

Om det är uppenbart att en produkt inte överensstämmer med kraven och medför en allvarlig risk för människors hälsa eller säkerhet och risken inte kan avvärjas på något annat sätt och aktören inte vidtar de åtgärder som myndigheten kräver, har marknadskontrollmyndigheten rätt att besluta att åtgärder som är nödvändiga för avvärjande av faran ska utföras på den ekonomiska aktörens bekostnad.

25 §

Föreläggande om förstöring

Om de förelägganden och förbud som avses i 17—23 § inte kan anses tillräckliga, får marknadskontrollmyndigheten bestämma att en produkt som en ekonomisk aktör eller Tullen har i sin besittning eller en produkt som lämnats tillbaka till den ekonomiska aktören med stöd av 19 §, ska förstöras eller, om detta inte anses ändamålsenligt, besluta om andra åtgärder beträffande produkten.

26 §

Marknadskontrollmyndighetens meddelande till anmälda organ

Marknadskontrollmyndigheten ska informera det behöriga anmälda organet om åtgärder som marknadskontrollmyndigheten riktat mot en ekonomisk aktör med anledning av en produkt som strider mot kraven.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

27 §

Information till Europeiska kommissionen

Marknadskontrollmyndigheten ska utan dröjsmål informera Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om ett beslut som den fattat med stöd av 16—19 §, om marknadskontrollmyndigheten anser att en produkts bristande överensstämmelse med kraven inte är begränsad endast till finskt territorium. I fråga om nationella åtgärder tillämpas i övrigt bestämmelserna om skyddsklausulförfaranden och det förfarande för skyddsåtgärder som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning genom vilken villkoren för saluföring harmoniseras.

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

Dessutom ska bestämmelserna i lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk (1197/2009) om myndigheternas skyldighet att underrätta Europeiska kommissionen beaktas.

28 §

Vite och hot om tvångsutförande

Marknadskontrollmyndigheten får förena ett förbud eller föreläggande som den meddelat med stöd av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad.

29 §

Sökande av ändring

Beslut som avses i denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i ett beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutförande får dock sökas på det sätt som anges i viteslagen (1113/1990).

Ett beslut som marknadskontrollmyndigheten har fattat ska iakttas trots att det överklagats, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

30 §

Grunderna för avgifter för Tullens prestationer och uttag av avgifter

I fråga om Tullens avgiftsbelagda offentligrättsliga prestationer gäller vad som föreskrivs om dem med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas också på sådana produkter som har släppts ut på marknaden före lagens ikraftträdande och som får tillhandahållas på marknaden vid ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

De ärenden som hade inletts före ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Riksdagens svar RSv 146/2016 rd

Helsingfors 15.11.2016

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare